

Kérdőív és kísérőlevél

1. számú melléklet

I. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

A KÉRDŐÍV KITÖLTÉSE ÖNKÉNTES!

A vállalkozás alapadatai

1. A vállalkozás gazdasági tevékenysége

☐ Építőipar	☐ Közúti teherszállítás
☐ Fémfeldolgozás	☐ Gépjármű javítás
☐ Taxis személyszállítás, Egyéb szárazföldi személyszállítás	☐ Egyéb élelmiszer gyártása (pékek, cukrászok, száraztészta készítők)
☐ Fafeldolgozás	☐ Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás
☐ Fényképészet	☐ Húsfeldolgozás
☐ Fodrászat, szépségápolás	☐ Orvosi műszer gyártása (fogtechnikusok)
☐ Más tevékenység (kérjük ideírni!):	

2. A vállalkozás székhelye milyen településen található?

☐ Főváros	☐ Város
☐ Megyeszékhely	☐ Falu

3. A vállalkozás székhelye melyik megyében található?

☐ Baranya	☐ Hajdú-Bihar	☐ Szabolcs-Szatmár-Bereg
☐ Bács-Kiskun	☐ Heves	☐ Tolna
☐ Békés	☐ Jász-Nagykun-Szolnok	☐ Vas
☐ Borsod-Abaúj-Zemplén	☐ Komárom-Esztergom	☐ Veszprém
☐ Csongrád	☐ Nógrád	☐ Zala
☐ Fejér	☐ Pest	☐ Budapest
☐ Győr-Moson-Sopron	☐ Somogy	

4. A vállalkozás társasági formája

☐ Egyéni vállalkozás	☐ Közkereseti társaság (Kkt.)
☐ Betéti társaság (Bt.)	☐ Egyéb
☐ Korlátolt fel. társaság (Kft.)	

5. Foglalkoztatottak száma ___ fő

A fenti létszámból hányan tartoznak az alábbi kategóriák valamelyikébe?

6. Segítő családtag ___ fő

7. Szakmunkás tanuló ___ fő

8. Szakmunkás ___ fő

9. Diplomás ___ fő

10. Éves forgalom

☐ 2 mFt alatt	☐ 10-30 mFt között
☐ 2-5 mFt között	☐ 30 mFt fölött
☐ 5-10 mFt között	

Az EU csatlakozásról általában

11. Véleménye szerint, hogyan fog hatni az Ön üzletére az EU piacok megnyitása?

☐ Kizárólag pozitív eredmény feltételezhető	
☐ Inkább pozitív eredmény feltételezhető	
☐ Inkább negatív hatásokra számít	
☐ Szinte csak negatív hatásokra számít	☐ Nem tudja

12. Van-e világos célja/célkitűzése a vállalkozásának?
- Van, részletesen kidolgozott, minden érintett számára ismert
  - Van, részletesen kidolgozott, néhány vezető számára ismert
  - Van, nagy vonalakban kidolgozott, csak a vállalkozó ismeri
  - Nincsenek világosan definiált vállalkozási célkitűzések
13. A csatlakozás kapcsán megváltozó jogszabályokról, követelményekről rendelkezik-e Ön minden szükséges információval?
- Minden ránk vonatkozó, szükséges információt idejekorán beszereztünk, hogy a csatlakozás pillanatától minden előírásnak maradéktalanul megfeleljünk
  - A szükséges információkat beszereztük, az előírásoknak azonban még nem felelünk meg teljes körűen
  - A szükséges információkkal való ellátottságunk hiányos, és messze vagyunk az előírásoknak való teljes körű megfeleléstől
  - Nem tudjuk, hogy milyen mértékben felelünk meg a ránk vonatkozó jogszabályoknak, előírásoknak
14. A csatlakozást követően indítana-e vállalkozást a 15 korábbi EU tagországban?
- Biztosan indítunk
  - Valószínűleg indítunk
  - Valószínűleg nem indítunk
  - Biztosan nem indítunk
  - Nem tudja
15. Amennyiben Ön a vállalkozása bezárására kényszerülne, mi történne az Ön vevőivel?
- Vevőink is nehéz helyzetbe kerülnének, mivel a piacon nem tudnák könnyen pótolni az általunk biztosított terméket.
  - Vevőink a termékünket kisebb-nagyobb nehézséggel, de tudnák pótolni a piacról.
  - Vevőink minden további nélkül máshonnan is be tudnák szerezni a tőlünk vásárolt terméket.
  - Nem tudja
16. Amennyiben Ön a vállalkozása bezárására kényszerülne, mi történne az Ön beszállítóival?
- Beszállítóink egy része nehéz helyzetbe kerülne, mivel terméküknek nehezen tudnának új vevőt találni.
  - Beszállítóink kisebb-nagyobb nehézséggel, de tudnának új vevőt találni termékeiknek.
  - Beszállítóink nem nagyon éreznék meg a vállalkozásunk bezárását.
  - Nem tudja

Napjainkban újra felmerült a körbetartozás problémája. Jellemzően milyen az Ön vevői fizetőkészsége, fizetőképessége?

		Szinte kivétel nélkül időben fizetnek	Gyakran késve fizetnek, mert a termék ára nem áll időben a rendelkezésükre	Gyakran késve fizetnek, pedig módjukban állna időben rendezni a számlát	Legtöbb vevőnk nem tud fizetni	Nem tudja	Nem vonatkozik rá
17.	Lakossági vevők	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18.	Vállalati vevők	☐	☐	☐	☐	☐	☐

II. A VÁLLALKOZÁS ALAPFOLYAMATAI

Beszerzés

19. Az európai piacok megnyitásával számítanak-e a jelenleginél kedvezőbb beszerzési lehetőségek, kondíciók megjelenésére?
☐ Jelentős előnyökre számítunk	☐ Számunkra a piacok megnyitása előnyök nélkül, csak hátránnyal fog járn
☐ Részben várunk előnyöket	☐ Nem tudja
☐ Több hátrányra számítunk, mint előnyre	

Termelés

20. Mennyire jellemző az Ön vállalkozásánál a termelési technikák, technológiák naprakész alkalmazása?
☐ Mindig a technológia legújabb állása szerint termelünk, emiatt versenyelőnyünk van a konkurenciával szemben	
☐ A technikai haladást megpróbáljuk termelésünkben hasznosítani	
☐ Új technológiák bevezetése túl magas befektetéssel jár, emiatt számunkra nem könnyű ezeket megvalósítani	
☐ A mi szakterületünkön az új technológiák használata túl magas beruházási költségeket jelent, éppen ezért a közeli jövőben sem várható a továbblépés	
☐ Nem tudja	☐ Nem vonatkozik rá
21. A gépeik, termelő eszközeik kihasználtsági foka megfelelő-e?
☐ Gépeink kihasználtsági foka optimális	
☐ Gépeink meglehetősen ki vannak használva	
☐ Gépeink ritkán vannak optimális mértékben kihasználva	
☐ Gépeink nagyon ritkán vannak vagy soha sincsenek optimálisan kihasználva	
☐ Nem tudja	☐ Nem vonatkozik rá
22. A termelőgépek korszerűsége, technológiai színvonala...
☐ nagyon jó	☐ rossz
☐ jó	☐ Nem tudja
☐ átlagos	☐ Nem vonatkozik rá

Termék / szolgáltatás

23. Ha a saját termékei minőségére gondol, akkor azt miként jellemezné az EU piacon található többi hasonló termékhez képest? (Csak belföldön forgalmazott termékek esetében is kérjük megválaszolni!)
☐ Első osztályú	☐ Átlag alatti
☐ Inkább jó	☐ Nem tudja
☐ Átlagos	

Értékesítés

24. Jelenleg hogy alakul (fejlődik) a termékei piaca?
☐ A piac bővül	☐ Lassan zsugorodik
☐ Nagyjából változatlan méretűnek mondható	☐ Erőteljesen szűkül
	☐ Nem tudja
25. Mire számít, milyen hatással lesz a csatlakozás vállalkozása jövedelmezőségére?
☐ Jelentősen javulásra számítunk	☐ Jelentős csökkenés várható
☐ Valamelyest talán javul	☐ Nem tudja
☐ Inkább romlik	

III. A VÁLLALKOZÁS TÁMOGATÓ FOLYAMATAI

Tervezés

26. Készített-e vállalkozása piaci pozíciójának megőrzésére; javítására irányuló tervet, stratégiát a csatlakozást követő időszakra?

- Igen, részletesen kidolgozott terv készült
 Nagyvonalakban kidolgozott terv került összeállításra
 A vállalat vezetője végiggondolta a követendő stratégiát
 Nem foglalkoztak a kérdéssel

Informatika

27. A vállalkozás számítástechnikai, informatikai eszközökkel való ellátottsága ...

- optimális nem használunk számítástechnikai eszközöket
 egyes területeken hiányos
 legtöbb területen hiányos

A vállalkozás mennyire használja ki a rendelkezésére álló számítástechnikai, informatikai eszközök nyújtotta lehetőségeket az alábbi területeken?

		Maradék- talanul	Egyes területeken	Egyes esetekben	Nem alkalmazza
28.	Beszerezés	☐	☐	☐	☐
29.	Termelés programozás	☐	☐	☐	☐
30.	Értékesítés	☐	☐	☐	☐
31.	Kommunikáció, marketing	☐	☐	☐	☐
32.	Tervezés, döntéselőkészítés	☐	☐	☐	☐
33.	Könyvelés, számvitel	☐	☐	☐	☐

Minőségbiztosítás

Az alábbiak közül mely minőségbiztosítási rendszer(ek) van(nak) az Ön vállalkozásánál bevezetve? A rendszer bevezetésével kapcsolatban mekkora ráfordítások jelentkeztek eddig, illetve mekkora további ráfordításokra van szükséges a rendszer teljes körű bevezetéséhez? **(Összezszerűen kérjük jelölni!)**

		Be van vezetve	Nincs bevezetve, de tervezi	Nincs bevezetve, és nem tervezi	Nem vonatkozik rá	Nem tudja	Rendszerbevezetéssel kapcsolatos eddig ráfordítások mértéke (eFt)	Rendszerbevezetéssel kapcsolatos, a továbbiakban szükséges ráfordítások mértéke (eFt)
34.	HACCP	☐	☐	☐	☐	☐		
37.	ISO 9001:2000 szabványcsalád	☐	☐	☐	☐	☐		
40.	ISO 14001 szabványcsalád	☐	☐	☐	☐	☐		
43.	Egyéb: _____	☐	☐	☐	☐	☐		

46. A rendszerbevezetéssel kapcsolatban, a **szükséges ráfordítások** tervezett forrásai %-os aránya. (Összes továbbiakban várható ráfordítás = 100%)

- Várhatóan nem tudja megvalósítani _____ %
 A vállalkozás önerejéből _____ %
 Tulajdonosi hitelből _____ %
 Bankhitelből _____ %
 Pályázati forrásokból _____ %
 Egyéb: _____ %

Marketing

47. Vannak-e reklámanyagaik, vagy prezentációs anyagaik a termékeikhez, szolgáltatásaikhoz?
- Minden termékünkhöz és szolgáltatásunkhoz kapcsolódóan van
  - Legtöbb termékünkhöz, illetve szolgáltatásunkhoz kapcsolódóan van
  - Kevés termékünkhöz kapcsolódóan van
  - Nincsen

IV. A VÁLLALKOZÁS ERŐFORRÁSAI**Emberi erőforrás, oktatás, képzés**

Rendelkezik-e Ön ...

		Igen	Nem, de szüksége volna rá	Nem, de nincs rá szüksége
48.	Szakvizsgával	☐	☐	☐
49.	Mestervizsgával	☐	☐	☐

50. Mennyire naprakész Ön, illetve munkatársai a legújabb szakmai technikák, technológiák ismerete tekintetében?
- A vállalkozás minden munkatársa felkészült a legfrissebb szakmai ismeretek, technikák, technológiák ismeretében és ezeket a mindennapi gyakorlatban is képes alkalmazni.
  - A vállalkozás vezető munkatársai felkészültek mondhatóak a legfrissebb szakmai ismeretek, technikák, technológiák ismeretében.
  - Néhány munkatársunk rendelkezik a legfrissebb szakmai, technikai, technológiai ismeretekkel.
  - Nem rendelkeznek ezekkel az ismeretekkel.
  - Nem tudja Nem vonatkozik rá
51. Hány idegen nyelvet beszélnek a vállalkozásában?
- Legalább két idegen nyelvet tárgyalóképes szinten
  - Egy idegen nyelvet, tárgyalóképes szinten
  - Egy idegen nyelvet, iskolai szinten
  - Nem beszélnek idegen nyelvet
  - Nem tudja

Ön, illetve munkatársai mennyire rendszeresen vesznek részt az alábbi típusú továbbképzéseken?

		Lehetőség szerint rendszeresen	Általában részt veszünk	Ritkán veszünk részt	Nem vesz részt
52.	Szakmai konferencia	☐	☐	☐	☐
53.	Üzemek feletti képzés	☐	☐	☐	☐
54.	Szervezett szakmai továbbképzés	☐	☐	☐	☐
55.	Iskolarendszerben történő továbbtanulás	☐	☐	☐	☐

56. Az EU csatlakozás kapcsán szükséges lesz-e dolgozói erőteljesebb továbbképzése, beiskolázása?
- Nem Nagyon intenzíven
  - Elhanyagolható mértékben, de igen Nem tudja
  - Intenzíven

Tőke, tőkeerő

Az elmúlt 2 év során milyen mértékben igényelt, illetve jutott tőkéhez az alábbi forrásokból?

		Igényelt összeg (eFt)	Megítélt összeg (eFt)
57.	Visszatérítendő pályázat		
59.	Vissza nem térítendő pályázat		
61.	Bankhitel		

63. A véleménye szerint a vállalkozása számára hozzáférhető pályázatok köre a csatlakozást követően ...

☐ jelentősen nő	☐ csökkenni fog
☐ valamelyest nő	☐ Nem tudja
☐ nem változik	☐ Nem vonatkozik rá

64. Véleménye szerint a vállalkozása a csatlakozást követően a jelenlegihez képest mekkora mértékben fog pályázati forrást igényelni?

☐ Jelentősen nagyobb mértékben	☐ Kevesebb pályázati forrást fog igényelni
☐ Nagyobb mértékben	☐ Nem fog igényelni
☐ Jelenlegihez hasonló mértékben	☐ Nem tudja

V. A VÁLLALKOZÁS KÖRNYEZETE, KÖRNYEZETI ELVÁRÁSOK

Jogszabályi követelmények

Értékelje, hogy vállalkozása jelenleg **mennyiben felel meg a jogszabályi előírásoknak** az alábbi területeken. Kérjük, mutassa be **összezszerűen**, hogy az egyes területekhez kapcsolódó jogszabályi megfelelés érdekében eddig mekkora beruházások, ráfordítások merültek fel, illetve milyen mértékű további beruházások, ráfordítások szükségesek az előírások teljesítése érdekében.

	Egyáltalán nem felel meg	Néhány szempontból megfelel	Több szempontból megfelel	A legtöbb szempontból megfelel	Teljes egészében	Nem tudja	Nem vonatkozik rá	Eddig megvalósult beruházások, felmerült ráfordítások (eFt)	Továbbiakban szükséges beruházások, ráfordítások (eFt)
65. Telephelyengedélyek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
68. Környezetvédelmi előírások	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
71. Balesetvédelmi előírások	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
74. Egészségvédelmi előírások	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
77. Műszaki szabványok (termékekhez)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
80. Élelmiszeripar, élelmiszer feldolgozás előírásai	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
83. Előírás szerinti gépek, termelő eszközök rendelkezésre állása	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
86. Szállítóeszközökkel kapcsolatos előírások	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
89. A fentiek alapján a vállalat egészét értékelve	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		

92. **Eddig megvalósult beruházások**, ráfordítások forrásai %-os aránya (Eddig megvalósult beruházások értéke összesen = 100%)

☐ A vállalkozás önjerejéből	___%	☐ Pályázati forrásokból	___%
☐ Tulajdonosi hitelből	___%	☐ Egyéb: _____	___%
☐ Bankhitelből	___%		

93. A **továbbiakban szükséges beruházások**, ráfordítások várható forrásai %-os aránya (Összes továbbiakban szükséges beruházás értéke = 100%)

- Várhatóan nem tudja megvalósítani _____ %
 A vállalkozás önerejéből _____ %
 Tulajdonosi hitelből _____ %
 Bankhitelből _____ %
 Pályázati forrásokból _____ %
 Egyéb: _____ %

Versenypozíció megőrzése

Az alábbi területek közül, melyeknél van szükség további fejlesztésre, hogy a csatlakozást követően is képes legyen a vállalkozás a **versenypozícióját megőrizni**? Ennek biztosítása érdekében eddig milyen **összegben** valósított meg beruházást, illetve milyen **összegű** beruházásokra, ráfordításokra lesz (lenne) szükség a továbbiakban.

	Nincs szükség további előrelépésre, fejlesztésre	Kis mértékű fejlesztés szükséges	Jelentős fejlesztésre volna szükség	A versenypozíció megőrzéséhez totális átalakítás szükséges	Nem tudja	Nem vonatkozik rá	Eddig megvalósult beruházások, felmerült ráfordítások (eFt)	Továbbiakban szükséges beruházások, ráfordítások (eFt)
94. Telephely színvonalának javítása	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
97. Környezetvédelem, környezettudatos vállalatirányítás	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
100. Termelő eszközök technikai korszerűsítése	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
103. Kommunikáció, marketing, reklám	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
106. Hardverfejlesztés (informatika)	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
109. Szoftverfejlesztés (informatika)	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
112. Internet	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
115. Vállalati tervezés	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
118. Saját és a munkatársak szakmai továbbképzése	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
121. Idegennyelv ismeret fejlesztése	☐	☐	☐	☐	☐	☐		
124. A fentiek alapján a vállalat egészét értékelve	☐	☐	☐	☐	☐	☐		

127. A **továbbiakban szükséges beruházások**, ráfordítások várható forrásai %-os aránya (Összes továbbiakban tervezett beruházás értéke = 100%)

- Várhatóan nem tudja megvalósítani _____ %
 A vállalkozás önerejéből _____ %
 Tulajdonosi hitelből _____ %
 Bankhitelből _____ %
 Pályázati forrásokból _____ %
 Egyéb: _____ %

Verseny társak

128. Az EU csatlakozást követően várható-e a hazai piacon – az Ön vállalatának iparágában – újabb – külföldről érkező – versenytársak megjelenése?

- Nem várható
 Néhány új versenytárs megjelenése valószínűsíthető
 A versenytársak számának jelentős növekedésére számítunk
 A mi iparágunkat nagyon erősen fogja érinteni az új versenytársak megjelenése
 Nem tudja

129. Tisztában van-e vállalata erősségeivel a versenytársaihoz képest?

- Tisztában vagyunk vállalatunk erősségeivel, gyengeségeivel a versenytársainkhoz képest
 Jobbára látjuk a vállalat erősségeit, gyengeségeit
 Egyes területek tekintetében tisztában vagyunk erősségeinkkel, gyengeségeinkkel
 Nem ismerjük erősségeinket
 Nem tudja

Lehetségesnek tartja-e, hogy nagyobb hatékonyság elérése érdekében az alábbi területeken más vállalkozásokkal (esetleg versenytársaival) közösen lépjen fel, illetve együttműködjön? (Kérjük – lehetőség szerint – fejtse ki részletesen gondolatait e témában „Az Ön véleménye” fejezet alatt.)

		igen, van rá lehetőség	részben volna rá lehetőség	nehezen elképzelhetőnek tűnik	az együttműködés csak hátrányokkal járna
130.	Beszerezés, beszerzés kondíciói	☐	☐	☐	☐
131.	Termelés, termelő eszközök hatékonyabb kihasználása	☐	☐	☐	☐
132.	Értékesítés, kedvezőbb feltételek	☐	☐	☐	☐
133.	Szállítmányozás, logisztika	☐	☐	☐	☐
134.	Marketing	☐	☐	☐	☐
135.	Egyéb: _____	☐	☐	☐	☐

Támogatás

Bár az EU csatlakozáson már túl vagyunk, azonban a megváltozó piaci környezetre való felkészüléssel még senki nincs teljesen elkészve. E felkészüléshez, illetve a jogszabályoknak és törvényi előírásoknak való teljes körű megfelelés megvalósulásáig az alábbi – kormányzati, illetve intézményi – támogató lehetőségeket mennyire tartaná hasznosnak?

		Biztosan igénybe venné	Valószínűleg igénybe venné	Valószínűleg nem venné igénybe	Biztosan nem venné igénybe	Nem tudja
136	Szakmai konferenciák	☐	☐	☐	☐	☐
137	Szakmai megbeszélések	☐	☐	☐	☐	☐
138	Részletes szakmaspecifikus információk, tudnivalók kiadása könyv formájában	☐	☐	☐	☐	☐
139	A szükséges feladatok gyakorlati végrehajtását bemutató munkafüzet elkészítése	☐	☐	☐	☐	☐
140	Személyre szóló tanácsadás	☐	☐	☐	☐	☐
141	Pályázati lehetőségek, források biztosítása	☐	☐	☐	☐	☐
142	Egy rövid, átmeneti időszakra mentesség biztosítása egyes jogszabályi kötelezettségek alól	☐	☐	☐	☐	☐

VI. AZ ÖN VÉLEMÉNYE – a kérdőívben érintett témákról, kérdésekről

A kérdőív kérdései a lehető legtöbb területet érintették az EU csatlakozással kapcsolatban, azonban szeretnénk biztosítani a lehetőséget, hogy a véleményét, gondolatait írásos formában is kifejthesse. Természetesen az e kérdésre kapott válaszokat is értékeljük, illetve felhasználjuk a tanulmányok és a jelentés összeállítása során.

KITÖLTÉSI SEGÉDLET

Általános információk

A **kérdőív teljes egészében anonim**, a kitöltött kérdőívek alapján nem lehet a kitöltő vállalkozásokat azonosítani! Ezért kérjük, minden kérdésre igyekezzenek **pontos és valós** válaszokat adni, mivel a kérdőív alapján készülő tanulmány várhatóan a Gazdasági Minisztérium és a kormányzat jövő évi gazdaságfejlesztési és támogatási politikájának alapjául fog szolgálni. A kérdőívek kitöltése önkéntes!

A **felmérés célja** megmutatni, hogy

- a hazai mikrovállalkozások a csatlakozás időpontjában milyen mértékben felelnek meg (esetleg nem felelnek meg) az új jogszabályi előírásoknak,
- mely területeken volt (lesz) szükség az EU csatlakozás miatt beruházások megvalósítására,
- ezen beruházások megvalósítása mennyire terhelte meg a vállalkozásokat,
- amennyiben további feladatok, végrehajtandó beruházások állnak a vállalkozók előtt, úgy azok végrehajtásához milyen jellegű és mértékű kormányzati támogatásra (pályázatok, hitelkonstrukciók kidolgozására) volna szükség.

Úgy véljük, **e kérdőív minden vállalkozó számára fontos** és ritka alkalom, hiszen **ezen keresztül** közvetlenül **hatást gyakorolhatnak a kormányzat** rájuk vonatkozó gazdasági és **támogatási politikájára** (jövő évi pályázati lehetőségek).

A felmérés sikere – így a kormányzat pontos információkkal való ellátása – elsősorban a kérdésekre adott válaszok pontosságán, és a kérdőív táblázatainak teljes körű kitöltésén múlik. Kérjük, legyen ebben segítségünkre. Számunkra a „nem tudja”, a „nem vonatkozik rá”, illetve az összegszerű választ igénylő kérdések esetén a „nulla” is értékelhető, feldolgozható válasz!

Segítségüket előre is köszönjük!

Kérdésekhez kapcsolódó információk

A „termék” szó alá mind a fizikailag létező termékeket, mind a szolgáltatásokat beleértjük.

Minőségbiztosítás (34-46. kérdések)

A táblázat minden sorához három kérdés tartozik.

Első kérdés: „Az alábbiak közül milyen minőségbiztosítási rendszer(ek) van(nak) az Ön vállalkozásánál bevezetve?” Kérjük, tegyen X-et a megfelelő rovatokba.

A második kérdés a már bevezetett rendszerekre, illetve bevezetés alatt álló rendszerekkel kapcsolatosan ezidáig felmerült ráfordítások mértékére vonatkozik. Kérjük e ráfordítások körülbelüli, **becsült összegét** a táblázat utolsó előtti oszlopába (ezer forintba kerekítve) beírni. Amennyiben az adott rendszer nincs bevezetve az Ön vállalkozásánál, úgy e rovatba értelemszerűen nulla kerüljön.

Harmadik kérdés: „Mekkora ráfordításra van még szükség az adott rendszer bevezetéséhez?” E kérdésre csak abban az esetben kérünk egy becsült értéket (ezer forintba kerekítve), ha tervezi a rendszer bevezetését, illetve a rendszer bevezetése még nem fejeződött be, vagyis további ráfordítások várhatóak.

A 46. kérdés e harmadik kérdésre válaszként adott összeg %-os megbontását kérdezi, vagyis milyen forrásból tudja a fennálló forrásigényt a vállalkozás biztosítani. Az egyes opciókhoz megadott értékeknek összesen 100%-ot kell kiadni.

Tőke, tőkeerő (57-62. kérdések)

Amennyiben nem vett részt sem pályázaton, illetve nem igényelt bankhitelt, úgy a táblázat megfelelő rovatokba kérjük, nullát írjon.

Jogszabályi követelmények (65-93. kérdések)

A táblázatban minden felsorolt területhez (sorhoz) kapcsolódóan 3 kérdés található.

Az első kérdés: „Értékelje, hogy vállalkozása mennyiben felel meg – az EU csatlakozás miatt megváltozó – jogszabályi előírásoknak az alábbi területeken a kitöltés időpontjában.” Kérjük, tegyen X-et a megfelelő rovatokba.

A második kérdés az e területekhez kapcsolódó – az EU csatlakozás miatt megváltozó jogszabályok miatt szükségessé váló és – **már megvalósult** beruházások **becsült** értékére kérdez rá. A 92. kérdés ezen összeg forrásaira, és azok %-os arányára kérdez.

A harmadik kérdés a felsorolt területeken – a teljes körű törvényi megfelelés érdekében – **továbbiakban szükséges** beruházások, ráfordítások **becsült** összegét kérdezi. Amennyiben nincs szükség további beruházásra, úgy nullát kell írni. Ha volna szükség további beruházásra, de nincs rá forrás, úgy ebbe a rovatba a beruházás becsült összegét kell írni, a 93. kérdésnél a „Várhatóan nem tudja megvalósítani” válaszhoz *100%-ot*.

A 93. kérdés ezen megvalósítandó beruházások, ráfordítások várható forrásaira és %-os arányára kérdez rá. Pl.: Ha 1 mFt további beruházás szükséges, és csak 300 eFt áll rendelkezésére, de pályázaton várhatóan hozzájut további 300 eFt-hoz, úgy a válasz: „A vállalkozás önjelöltéből” *30%*, „Pályázati forrásból” *30%*, „Várhatóan nem tudja megvalósítani” *40%*.

Versenypozíció megőrzése (94-127. kérdések)

A táblázatban minden felsorolt területhez (sorhoz) kapcsolódóan 3 kérdés található.

Az első kérdés: A felsorolt területek közül melyeknél volna lehetőség fejlesztésre a vállalkozás jelenlegi versenypozíciójának megőrzése érdekében? Kérjük, tegyen X-et a megfelelő rovatokba.

Második kérdés: Az EU csatlakozás kapcsán várható élesedő verseny miatt az alábbi területeken mekkora becsült értékben **történt már** fejlesztés?

Harmadik kérdés: Az EU csatlakozás kapcsán várható élesedő verseny miatt az alábbi területek közül melyek esetében – milyen várható becsült összegben – tervez **további fejlesztést** a jelenlegi versenypozíciója megőrzése érdekében?

A 127. kérdés ezen beruházások várható forrásaira, illetve %-os arányára kérdez rá. (Ld. Jogszabályi követelmények)

Reprezentativitás levezetése

2. számú melléklet

A főbb problémák szakmacsoportok szerinti bemutatása

3. számú melléklet

A FŐBB PROBLÉMÁK SZAKMACSOPORTOK SZERINTI BEMUTATÁSA

Általánosságban igaz minden szakmacsoportra, hogy a vállalkozások szakmailag felkészültek, azonban a vezetés-szervezési, gazdálkodási (menedzsment) területeken komoly hiányosságokat lehet felfedezni.

Általános problémák

Minden szakmacsoportban komoly problémát jelent, a vállalati vevők rossz fizetőkészsége, illetve fizetőképessége. Jellemzőek a hiányosságok a marketing, az idegen nyelvismeret, a minőségbiztosítás, a célok meghatározása és az üzleti tervezés tekintetében is. Számottevő hiányosságok észlelhetők a vállalkozások informatikai eszközszerését tekintve is. Az előrettekintő stratégiai gondolkodás és tervezés is hiányzik. A vállalkozók nagy része nem érzi ennek szükségességét.

Fémfeldolgozás

- A környezetvédelmi jogszabályok, előírások tekintetében 27,7%-uk esetében van szükség komolyabb fejlesztésre.
- 74%-uk úgy véli, hogy nem vonatkozik rájuk a vállalati, üzleti tervezés, illetve nem tudja, hogy mit kellene tennie az üzleti tervezés kapcsán.
- A naprakész technológiák alkalmazása és a termelő eszközök korszerűtlensége a többi szakmacsoporthoz képest számukra sokkal nagyobb problémát jelent.
- 46,7%-uknál különösen kedvezőtlen arányú a termelő eszközök kihasználása, komoly, szabad kapacitással rendelkeznek.
- A fémfeldolgozó vállalkozások közel egyharmada (31,7%) a piaca valamilyen szintű zsugorodását, csökkenését jelezte.
- Szakember ellátottságuk megfelelő, sőt jónak mondható. A vállalkozások 60,6%-a a munkatársai, vezetői felkészültségét jelezte a legújabb technikák, technológiák kapcsán.

Fafeldolgozás

- A környezetvédelmi jogszabályok, előírások tekintetében a megkérdezett fafeldolgozó vállalkozások 28,9%-a esetében van szükség komolyabb fejlesztésre.
- A termelő gépekkel, berendezésekkel kapcsolatos jogszabályi előírások tekintetében valamivel több, mint egyötödük (22%) jelentős hiányosságokkal működik.
- A lakossági vevőket is kiszolgáló fafeldolgozó vállalkozások 33,8%-a találja szemben magát e vevői kör késedelmes fizetésének problémájával.
- A naprakész technológiák alkalmazása és a termelő eszközök korszerűtlensége a többi szakmacsoporthoz képest sokkal nagyobb problémát jelent e területen.

- 63,6%-uk optimális, vagy megfelelő szinten használja ki a termelő eszközeit, a szabad kapacitás megléte itt is jellemző.
- A fafeldolgozó vállalkozások felénél (50%) megfelelő szintű a munkatársaik, vezetőik felkészültsége a legújabb technikákról, technológiákról.

Gépjárműjavítás

- A gépjárműjavító vállalkozások 25,1%-a esetében van szükség komolyabb fejlesztésre a környezetvédelmi jogszabályoknak, előírásoknak való megfelelés érdekében.
- Közel egyharmaduk (32%) esetében nagyobb hiányosságok találhatók a baleset és egészségvédelmi előírások kapcsán.
- A termelő gépekkel, berendezésekkel kapcsolatos jogszabályi előírások tekintetében a gépjárműjavító vállalkozások 29%-a jelentős hiányosságokkal működik.
- 71%-uk úgy véli, hogy nem vonatkozik rá vállalati, üzleti tervezés, illetve nem tudja, hogy mit kellene tennie az üzleti tervezés kapcsán.
- Szakembereik felkészültsége jó. A vállalkozások 65,9%-a elmondása szerint a munkatársaik, vezetőik felkészültek a legújabb technikák, technológiák alkalmazásából.

Élelmiszeripar

- Bár az élelmiszerbiztonság fontos kérdés, a HACCP rendszer előírásai nagyon sok családi és mikrovállalkozásnak okoztak olyan terheket, melyeket nem, vagy csak nagyon komoly ráfordítások árán tudtak teljesíteni.
- A problémák ellenére az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások 60,4%-a – elmondása szerint – teljes körűen ismeri a rá vonatkozó jogszabályokat.
- A környezetvédelmi jogszabályok, előírások tekintetében a megkérdezett élelmiszeripari vállalkozások 23,3%-a esetében van szükség komolyabb fejlesztésre.
- A termelő gépekkel, berendezésekkel kapcsolatos jogszabályi előírások tekintetében az élelmiszeripari vállalkozások több, mint egyötöde (22%) jelentős hiányosságokkal működik.
- A naprakész technológiák alkalmazása és a termelő eszközök korszerűtlensége a többi szakmacsoporthoz képest sokkal nagyobb problémát jelent e területen.
- 53,5%-uk optimális, vagy megfelelő szinten használja ki a termelő eszközeit, a lekötetlen szabad kapacitás itt is probléma.

Közúti teherfuvarozás

- A fuvarozók által írásban megfogalmazott problémák jellemzően a rossz minőségű úthálózatra, a kevés autópályára, illetve a falvakon, városokon átvezető útvonalakra mutatnak rá.

- Nagy költségeket jelent az elavult gépjárművek korszerűsítése, illetve korszerűbbre cserélése.
- A közúti-szolgáltató ipartestület által adott írásos vélemény főbb gondolatai:
  1. A legkisebb vállalkozások, akik sem alkalmazottat, sem tanulót nem foglalkoztatnak nem tagjai egy érdekképviseletnek sem, elsősorban ezért nagymértékben tájékozatlanok. A változásokról, szükséges változtatásokról többségüknek elképzelése sincs.
  2. A nem egyszemélyes vállalkozások érdeklődőbbek, tájékozottabbak, fejleszteni szeretnének. Nagyobb részük rendelkezik saját tőkével, amely bevonható a vállalkozásba pályázat vagy hitelfelvétel esetén, mint saját erő. Ők biztosabb piacot szeretnének. Ahhoz azonban, hogy az EU-s követelményeknek teljes egészében megfeleljenek, még több befektetésre lenne szükségük.
  3. Az EU csatlakozást a fuvarozók többsége vegyes érzelmekkel fogadja, mert a megnyíló lehetőségek mellett félnek a külföldi konkurenciától és a piacvesztéstől.
  4. Összességében elmondható, hogy a fuvarozók többsége képtelen támogatás nélkül a szükséges fejlesztéseket végrehajtani, így a vállalkozása befejezését, megszüntetését fontolgatja.
- A környezetvédelmi jogszabályok, előírások tekintetében a megkérdezett fuvarozó vállalkozások 24,2%-a esetében van szükség komolyabb fejlesztésre.
- E területen tevékenykedő vállalkozások 26%-ánál nagyobb hiányosságok találhatók a baleset és egészségvédelmi előírások kapcsán.
- 52,2%-uk nem rendelkezik kitűzött célokkal.
- 82%-uk úgy véli, hogy nem vonatkozik rá vállalati, üzleti tervezés, illetve nem tudja, hogy mit kellene tennie az üzleti tervezés kapcsán.
- Az e területen tevékenykedő vállalkozások 38,5%-a a piaca folyamatos zsugorodását jelezte.
- A fuvarozásban dolgozó vállalkozások 66,2%-ánál nincs semmilyen marketing (a vállalkozást, vagy termékeit bemutató reklám, illetve ismertető) anyag.

Építőipar

- A feketemunka – és az ehhez kapcsolódó hátrányok – nagyon erősen érintik az építőipari vállalkozásokat.
- Minden negyedik (24,1%) építőiparban tevékenykedő vállalkozás jelentős számú versenytárs megjelenésére számít a csatlakozást követően.
- 31,2%-uk nem rendelkezik kitűzött célokkal.
- A termelő gépekkel, berendezésekkel kapcsolatos jogszabályi előírások tekintetében az építőipari vállalkozások egyötöde (20%) jelentős hiányosságokkal működik.

- A lakossági vevőkörrel rendelkező építőipari vállalkozások 32,5%-a találja szemben magát a vevői késedelmes fizetésének problémájával.
- Az építőipari vállalkozások számára sok problémát jelent a termelő eszközeik alacsony technikai színvonala, korszerűtlensége.
- 61,5%-uknál nincs semmilyen marketing (a vállalkozást, vagy termékeit bemutató reklám, illetve ismertető) anyag.

Orvosi műszergyártás

- Minden negyedik (26,4%) orvosi műszergyártásban tevékenykedő vállalkozás jelentős számú versenytárs megjelenésére számít a csatlakozást követően.
- Az orvosi műszergyártás területén tevékenykedő vállalkozások 81,9%-a – elmondása szerint – teljes körűen ismeri a rá vonatkozó jogszabályokat.
- 58,3%-uk optimális, vagy megfelelő szinten használja ki a termelő eszközeit.
- A Magyar Országos és Budapesti Fogtechnikus Szakmai Ipartestülettől írásban kapott vélemény főbb gondolatai:
  1. Tevékenységeik közül 2004. évtől kettő tárgyi adómentes lett, míg a többi áfa köteles maradt részben 15%-os, részben 25%-os adómértékkel. Ezek között van olyan tevékenység, amely „egyszerűen kimaradt” a tárgyi mentes tevékenységek felsorolásából.
  2. A termékeikhez szükséges alapanyagok (pl. gyári előállítású fogak) áfája magasabb (25%), mint a továbbértékesített termék áfája (15%), amely az árak emelkedését idézte elő.
  3. Nem létezik a szakmában egy regisztrációs rendszer, amelynek eredményeképpen az egészségbiztosítási pénztár olyanokkal is szerződést köt, akik nem felelnek meg az előírt – de nem ellenőrzött – feltételeknek.
  4. A jogszabályi változásokból következő minden anyagi teher a vállalkozások hátán nyugszik, amely már sok vállalkozás számára elviselhetetlen. Támogatásra volna szükség ezek megvalósításához.
  5. Szükség volna a kulcskérdéseket szabályozó törvények, jogszabályok megalkotására. (Így: Fogpótlások árából kapott részesedés meghatározása; Kézműves regisztráció bevezetése; Pályázati pénzek rendelése a kötelező minősítésekhez; Együttműködés kialakítása más uniós országokkal a viszonyosság elve alapján; Külföldi versenytársak megjelenését szakmai véleményezéshez kellene kötni.)

Egyéb, személyi szolgáltatás (fodrászat, kozmetika, fényképészet)

- Az egyéb személyi szolgáltatást végző vállalkozások 34,6%-a nem rendelkezik kitűzött célokkal.

- 83%-uk úgy véli, hogy nem vonatkozik rájuk a vállalati, üzleti tervezés, illetve nem tudja, hogy mit kellene tennie az üzleti tervezés kapcsán.
- A fényképészeknél problémát jelentett és jelent, hogy az okmányirodák saját maguk végzik az igazolványokhoz szükséges fényképek elkészítését.

Kereskedelem

- A szuper- és hipermarketek egyre növekvő számával párhuzamosan csökken a kisebb méretű kiskereskedelmi egységek száma. Csak kevés vállalkozás lesz képes fennmaradni, ők is elsősorban azok lesznek, akik a helyi igényekre közvetlenül és nagy rugalmassággal tudnak reagálni. Ennek felismerése, illetve ezen kihívásoknak való megfeleléshez a családi- és mikrovállalkozások – a kevés kivételtől eltekintve – nem elég tapasztaltak, az ehhez szükséges menedzsment ismereteik hiányosak.
- A kereskedő vállalkozások 61%-a – elmondása szerint – teljes körűen ismeri a rá vonatkozó jogszabályokat.
- 91%-uk úgy véli, hogy nem vonatkozik rájuk a vállalati, üzleti tervezés, illetve nem tudja, hogy mit kellene tennie az üzleti tervezés kapcsán.
- Több, mint egyharmaduk (35%) a piaca folyamatos zsugorodását jelezte.

Vendéglátás

- A vendéglátó vállalkozások 60,8%-a – elmondása szerint – teljes körűen ismeri a rá vonatkozó jogszabályokat.
- A naprakész technológiák alkalmazása a többi szakmacsoportéhoz képest sokkal nagyobb problémát jelent a vendéglátó vállalkozások esetében.
- 30,4%-uk esetében kedvezőtlen mértékű a termelő eszközök kihasználása.
- Az e területen tevékenykedő vállalkozások 39,1%-a a piaca folyamatos zsugorodását jelezte.

**A felmérésben résztvevő vállalkozók véleménye,
gondolata az EU csatlakozásról és
következményeiről**

4. számú melléklet

A FELMÉRÉSBEN RÉSZTVEVŐ VÁLLALKOZÓK VÉLEMÉNYE, GONDOLATA AZ EU CSATLAKOZÁSRÓL ÉS KÖVETKEZMÉNYEIRŐL

A kérdőív VI. fejezete, egyetlen kérdést foglal magában, ahol a megkérdezett vállalkozók írásban fejthetik ki gondolataikat, érzéseiket az EU csatlakozás, illetve ennek kapcsán rájuk háruló feladatokkal kapcsolatban.

Az összefoglaló tanulmány e mellékletében a 243 írásbeli visszajelzésből ragadunk ki egy-egy idézetet, elsősorban a leggyakrabban megjelenő gondolatok közül. Az idézetek megerősítik az elkészült tanulmányok eredményeit, és így azt is, hogy a vállalkozók a körülöttük (működési környezetükben) zajló változásokról, azok lehetséges hatásairól és e hatásokra való felkészülésről komoly információhiánnyal rendelkeznek.

A megjegyzéseket a könnyebb áttekinthetőség kedvéért témájuk szerint csoportosítottuk.

Jogszabályi megfelelés

„Az EU szabályoknak megfelelni számunkra komoly költségekkel jár.”

„A jogszabályi előírásokat teljesítettük, a továbbiakban .... Ezek (a jogszabályi előírások) teljesítése azt hozta magával, hogy megnőtt az ellenőrzések és az írásos jelentés kötelezettségének száma, mivel mindenhol regisztrálva vagyunk (telephely, munkavédelem, tűzvédelem, ÁNTSZ, stb.). Azok a cégek, ahol mindez hiányzik, nincs ellenőrzés, hiszen nincsenek rajta a címlistán, hogy ellenőrizzék őket.”

„Ha mindent (jogszabályi előírásokat) maximálisan meg akarnék valósítani, már rég be kellett volna zárnom. A legszükségesebbeket megcsináltatom és próbálok talpon maradni.”

„A tevékenységre vonatkozó előírások nem voltak egyértelműek, világosan, rendszerezve megtalálhatóak semmilyen tájékoztatóban. Ezek összegyűjtése és megismerése időbe került, így sajnos nem sikerült a csatlakozás előtt minden beruházást, fejlesztést elvégezni. Reméljük, hogy e hiányosságok pótlására kapunk még időt...”

„Kihaló kézműves szakma képviselője vagy, mézeskalács készítő kisiparos. ... a HACCP rendszer miatt az egyszemélyes vállalkozásom most már öt helyiségből áll. ... Én közel 1 millió forintot költöttem (a jogszabályi megfelelések kapcsán) a műhelyemre. Igazságtalannak tartom, hogy más „népművészek” a konyhaasztalon készíthetik termékeiket.”

„Szezonális jellegű vendéglátó tevékenységet végzek. A HACCP követelményeinek teljesítése nagy terhet ró anyagilag rám. Tartok attól, hogy a rendszer ellenőrei akkor is találnak hiányosságokat, ha azokról a vállalkozónak nem is volt információja. ... Jó lenne, ha az ellenőrök miután felmérték a hiányosságokat, adnának türelmi időt azok teljesítésére.”

„Hús- és hentesáru feldolgozása és értékesítése tevékenységgel foglalkozó vállalkozásunkkal szemben olyan követelményeket támasztott a HACCP rendszer, ami ellehetetleníti a tevékenységünk folytatását, valószínűleg be kell zárni az üzletünket.”

„Külföldi szaktársaim elmondása szerint a magyar hatóságok (jogszabályokkal kapcsolatos) követelése túlzottak, ami a mi esélyeinket rontja.”

Tőke, forrás

„Többféle hitelkonstrukciót megnéztem, de a fedezet és a kamatok miatt, csak a saját erőmre tudok támaszkodni.”

„Hosszú a pályázatok elbírálási, illetve a pénzek kifizetésének ideje, ezáltal jelentősen elhúzódik a beruházás megvalósítása. Ha gyorsan van szükség egy fejlesztésre – ami a piaci körülmények között gyakran előfordul – akkor hiába van rá vonatkozó pályázati kiírás, nincs mód azt igénybe venni, hiszen a pályázat beadásától számítva a vállalkozás pénzt – amennyiben a pályázatot támogatandónak ítélik meg – csak megközelítőleg egy év múlva lát.”

„Megfelelő pályázatokra lenne szükség ahhoz, hogy az előírásoknak megfelelően tudjunk dolgozni (közúti teherfuvarozás) és versenyképesek maradhassunk.”

„Továbbra is a tőkehiány a legfőbb gondunk. Sajnos a bankhitelek és pályázatok számunkra elérhetetlenek. ... (fémfeldolgozás)”

„Nincsenek olyan fórumok, ahol könnyedén hozzáférhetőek lennének az egyszerű vállalkozók számára a pályázati kiírások.”

„A jogszabályoknak való megfelelés érdekében felhasznált forrásokat a vállalkozásom versenyképességét fenntartó fejlesztésektől kellett elvonnom.”

„A versenypozíció megőrzéséhez kellene a legnagyobb támogatás. Bár a nyereség döntő részét eddig is a fejlesztésre fordítottuk (így juthattunk el a jelenlegi, jónak mondható színvonalra), de a versenyképesség megőrzéséhez állandó fejlesztésre van szükség, ez pedig komoly ráfordítást igényel.”

„A magyar gazdaság általános helyzete határozza meg, hogy a magyar iparosság nehéz helyzetbe került. Mindennapos a körbetartozás, fizetésektelenség, a megrendelésekért való napi küzdelem. Egyetlen erősségünk az olcsó ár, de ezzel a hosszabb távú céljaink sérülnek, illetve gyakran pénzhiányban szenvedünk, a bankhitelek pedig nagyon drágák.”

Versenyképesség

„Az idegen nyelvismeret fejlesztéséhez kellene pályázati forrás, vagy más támogatás.”

„Tartok attól, hogy az olcsó, gyenge minőségű háztartási gépek elterjedése miatt egyre kevesebben fogják javítani az elromlott eszközöket, mivel lassan a javítás többbe kerül (de sokkal több macerával jár), mint új gépet venni.”

„Az építőiparban az osztrák határ mellett megjelent a tőkeerős konkurencia, magyar alkalmazottakat foglalkoztatva.”

„A multik ezidáig is engedményeket, kedvezményeket kaptak, előnyöket élveztek a kisvállalkozásokkal szemben. A kicsiket például sokkal szigorúbb feltételekkel ellenőrzik.”

Együttműködés, partnerség

„Nagyobb eséllyel vehetnénk részt építőipari, nagy volumenű beszerzési tendereken, ha 2-3 vállalkozással össze tudnánk fogni és együtt pályáznánk. Azonban a versenytársak gondolatában még sajnos „csak az én vállalkozásom jusson előnyhöz” szemlélet érvényesül.”

„Bár az EU területén sok példa van arra, hogy a kisvállalkozások összefognak, igyekeznek együtt dolgozni, ez a magyar vállalkozásokra nem jellemző, különösen nem a szakmánk, a gépjárműjavítás területére.”

„Ismerjük az osztrák vállalkozások együttműködését, sajnos ez magyar viszonylatban még jó ideig nem lesz megvalósítható, nem előre gondolkodva dolgozunk, a napi feladatok elvégzése a legfontosabb.”

„Érdekképviselőnk az osztrák tapasztalatok alapján törekszik az együttműködések elősegítésére, de mivel a városban nagyon elterjedt az ország más részéről érkező feketemunka, ezért ez reménytelen, még ha a szándékunk meg is lenne.”

„Sajnos az együttműködés nem érdeke senkinek sem, a beszállítónk ráadásul segíti megosztani a szakmát, hiszen más és más feltételekkel kezeli a partnereit.”

„Minden munkáért külön-külön és nagyon sokan harcolunk, az együttműködés sajnos nem jellemző, pedig rendszeresen próbálkozunk az ipartestületi szakosztály-gyűléseken.”

„Az egyre zsugorodó piacon egyre több versenytárral kell megküzdeni. Egy részük tőkeerős, a másik részük tisztességtelen versenyt folytat, feketén, adóterhek nélkül dolgozik.”

Egyéb megjegyzés

„Ezen kérdőív véleményem szerint rávilágít azokra a dolgokra, amelyek még nem voltak világosak, vagy problémát jelentenek a kisvállalkozók számára.”

„Évek óta külföldre dolgozom beszállítóként, így tudom, hogy a minőség és a határidő nagyon fontos. Az EU elvárásait ismertem, igazi meglepetés nem ért. ... Várható a jelenlegi megrendelők továbbállása kelet felé ...”

„Ma egy szakmai konferencia számunkra túl drága, egymástól lessük el az újdonságokat.”

„Szakmai konferencián, megbeszélésen való részvétel – nincs ideje erre az alacsony alkalmazotti létszámmal dolgozó cégvezetőnek, mivel maga is aktívan dolgozik a műhelyben.”

„Hogyan lehet Bécsben vállalkozni a csatlakozás után két hónappal? Érdeklődtünk, utána jártunk, de úgy tűnik, senki sem tudja pontosan, bár sokat beszéltek korábban a megnyíló „lehetőségekről”.”

„Az osztrák hatóságok megszigorították az osztrák vállalkozások ellenőrzését. Ezért a korábban feketén Ausztriában dolgozók visszajöttek és feketén minden munkát, bármilyen áron elvállalnak. Az építőipar sok területén hetek alatt általánossá vált ez a jelenség. ... A vállalkozásom megszüntetését fontolgatom.”